

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра теорії літератури та порівняльного літературознавства

Затверджено

на засіданні кафедри теорії літератури
та порівняльного літературознавства
філологічного факультету
Львівського національного
університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри

_____ Михайло Гнатюк

Силабус із навчальної дисципліни
«Літературна антропологія і герменевтика»,
що викладається в межах ОП «Літературна творчість»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 035 Філологія

Львів 2023

Силабус курсу «Літературна антропологія і герменевтика»

2023/2024 навчального року

Назва курсу	Літературна антропологія і герменевтика
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет Кафедра теорії літератури та порівняльного літературознавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізація 035.01 Українська мова та література (літературна творчість)
Викладачі курсу	доц. Зубрицька Марія Олексіївна, проф. Галета Олена Ігорівна
Контактна інформація викладачів	mariya.zubrytska@lnu.edu.ua +380932362813 olena.haletta@lnu.edu.ua +380993481493
Консультації по курсу відбуваються	четвер, 11.30-12.30, ауд. 245 Можливі консультації онлайн на платформі Microsoft Team (за попередньою домовленістю).
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/literaturna-antropolohiia-i-hermenevtyka
Інформація про курс	<p>Нормативний курс “Літературна антропологія та герменевтика” належить до філологічних дисциплін, спрямованих на підготовку фахівців-літературознавців, і розрахований на студентів п’ятого року навчання – першого року магістерського рівня підготовки. Цей курс завершує цикл теоретичних дисциплін, який починається на першому році навчання курсом “Вступ до літературознавства”, і покликаний ознайомити слухачів із одними з найактуальніших методологій сучасного літературознавства. Виходячи з особливостей цієї дисципліни, курс має міждисциплінарний характер і поєднує як філологічні, так і антропологічні та культурологічні підходи: з’ясовує місце літератури серед інших культурних явищ і її значення для становлення людини як творчої особистості.</p> <p>Пропонований курс передбачає аналіз та осмислення насамперед українського літературного досвіду модерної епохи – як визнаного літературного канону, так і межових форм художнього й документального письма. Доповнюючи історико-літературний виклад, “Літературна антропологія та герменевтика” формує проблемний підхід до досліджуваного матеріалу, розширює уявлення про літературу й словесність, а також їхню роль у процесі становлення особистості і спільноти.</p>
Коротка анотація курсу	Курс знайомить з антропологічним підходом у сучасній гуманістиці, вчить по-новому тематизувати літературні явища як прояви загальнокультурних процесів, пропонує слухачам спеціальну термінологію, яка допомагає розглядати літературні твори на перетині життєвого досвіду й письма. Спираючись на ідеї й концепції сучасних дослідників, курс розвиває розуміння літератури як спільного місця культурного досвіду, вираженого у вербалізованій індивідуальній формі: прийнявши погляд (пост)структуралізму на світ як текст і знання про нього як наратив, літературна антропологія і герменевтика ставить у центр літературознавчих

	досліджень людину і культурне оточення, яке на неї впливає і яке вона формує своєю власною діяльністю.
Мета та цілі курсу	<p>Мета курсу – навчити студентів розглядати літературу та окремі літературні феномени як явища загальнокультурного процесу, відслідковувати взаємозв'язок між становленням людської особистості і розвитком літературної творчості, тлумачити літературну творчість як невід'ємну ознаку людської природи.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомити студентів із основними підходами дослідження літератури та мистецтва в контексті суспільних змін; - ознайомити студентів із обставинами та спонуканими виникнення антропології літератури; - сформуванню уявлення про літературу як особливий вид критичної і творчої діяльності людини; - зорієнтувати слухачів у полі основних ідей представників антропологічних шкіл XIX-XXI століть, встановити перегуки з літературознавчими концепціями у рамках спільних світоглядних парадигм; - навчити по-новому тематизувати літературний матеріал з антропологічної перспективи й застосовувати відповідний термінологічний апарат; - поглибити розуміння літератури як різновиду культурної пам'яті і засобу формування ідентичності культурних спільнот; <p>виробити навички антропологічного аналізу літературних творів і процесу письма;</p> <ul style="list-style-type: none"> - збагатити досвід професійного читання текстів і розуміння способів їх впливу на читача; - розвинути вміння вести дискусію, обґрунтовувати власну позицію; - допомогти слухачам курсу відчувати себе активними учасниками “анімації літератури”.
Література для вивчення дисципліни	<p>Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Галета, Олена. Екс-центричне літературознавство: від теорії літератури до літературної антропології / Олена Галета // Галета, Олена. Від антології до онтології : антологія як спосіб репрезентації української літератури кінця XIX – початку XXI століття. – Київ : Смолоскип, 2015. – С. 43-58. 2. Літературна антропологія : комунікація, мова, тілесність / упор. Ігор Папуша // <i>Studia methodologica</i>. – Вип. 25. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – 326 с. 3. Новітня теорія літератури і проблеми літературної антропології / упор. Ігор Папуша // <i>Studia methodologica</i>. – Вип. 24. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – 278 с. 4. <i>Antropologia kultury – antropologia literatury : na tropach koligacji / pod red. Ewy Kosowskiej, Anny Gomóły, Eugeniusya Jaworskiego</i>. – Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2007. – 435 s. 5. <i>Antropologia twórczości słownej : zagadnienia i wybór tekstów / oprac. Katarzyna Hagmajer-Kwiatek, Agnieszka Karpowicz, Justyna Kowalska-Leder, wstęp i red. Agnieszka Karpowicz</i>. – Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2012. – 702 s. 6. Iser, Wolfgang. <i>Prospecting : from Reader Responce to Literary Anthropology / Iser Wolfgang</i>. – Baltimore : John Hopkins UP, 1989. – 316 p. 7. <i>Literary Anthropology : A New Interdisciplinary Approach to People, Signs</i>

- and Literature // ed. by Fernando Poyates. – Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 1988. – 354 p.
8. Literature and Anthropology / ed. by Johnatan Hall, Ackbar Abbas. – Hong Kong : Hong Kong UP, 1986. – 294 p.
 9. Literature and Anthropology / ed. by Philip A. Dennis, Wendell Aycock. – Lubbock, TX : Texas Tech UP, 1989. – 227 p.
 10. Sumara, Dennis J. Creating Commonplaces for Interpretation : Literary Anthropology and Literacy Education Research / Dennis J. Sumara // Journal of Literacy Research. – 2002. – V. 34, № 2. – P. 237-260.

Допоміжна

11. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія; пер. з англ. О. Погинайко. – Київ: Смолоскип, 2008. – 360 с.
12. Ассман, Аляйда. Простори спогаду : форми та трансформації культурної пам'яті / Аляйда Ассман. – Київ : Ніка-центр, 2012. – 440 с.
13. Бланшо, Моріс. Простір літератури / Моріс Бланшо. – Львів : Кальварія, 2007. – 272 с.
14. Галета, Олена. Нова словесність: українська література в антропологічній перспективі / Олена Галета. – Львів: Видавництво УКУ, 2023. – 248 с.
15. Гатчеон, Лінда. Іронія, ностальгія і постмодерн / Лінда Гатчеон // Іронія : збірник статей / упор. Олена Галета, Євген Гулевич, Зоряна Рибчинська. – Львів : Літопис; Київ : Смолоскип, 2006. – С. 169-186.
16. Гірц, Кліффорд. "Насичений опис" : у пошуках інтерпретативної концепції культури / Кліффорд Гірц // Гірц, Кліффорд. Інтерпретація культур та інші есе. – Київ : Дух і Літера, 2001. – С. 9-42.
17. Гобсбаум, Ерик. Вступ : винаходження традиції / Ерик Гобсбаум // Винайдення традиції / за ред. Ерика Гобсбаума та Теренса Рейнджера. – Київ : Ніка-Центр, 2005. – С. 12-28.
18. Гундорова, Тамара. "Внутрішня колонізація" – повторна колонізація / Тамара Гундорова // Гундорова, Тамара. Транзитна культура : симптоми постколоніальної травми. – Київ : Грані-Т, 2013. – С. 25-47.
19. Кемпбел, Джозеф. Герой із тисячею облич / Джозеф Кемпбел. – Київ : Видавничий дім "Альтернативи", 1999. – 392 с.
20. Леві-Строс, Клод. Первісне мислення / Клод Леві-Строс. – Київ : Український центр духовної культури, 2000. – 324 с.
21. Мак-Люен, Маршалл. Галактика Гутенберга : становлення людини друкованої книги / Маршалл Мак-Люен. – Київ : Ніка-Центр, 2001. – 464 с.
22. Нора, П'єр. Теперішнє, нація, пам'ять / П'єр Нора. – Київ : Кліо, 2014. – 272 с.
23. Поліщук, Ярослав. Феномен міфу в антропології ХХ століття ? Ярослав Поліщук // Поліщук, Ярослав. Міфологічний горизонт українського модернізму. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2002. – С. 29-73.
24. Саїд, Едвард. Культура й імперіалізм / Едвард Саїд. – Київ : Критика, 2007. – 608 с.
25. Співак, Гаятрі Чакраворті. В інших світах : Есеї з питань культурної політики / Гаятрі Чакраворті Співак. – Київ : Вид. дім «Всесвіт», 2006. – 480 с.
26. Томпсон, Ева. Трубадури імперії : Російська література і колоніалізм /

- Ева М. Томпсон. – Київ : Основи, 2006. – 368 с.
27. Україна Модерна : Історія та культура читання. – 2015, № 22. (Форум "Читання в Україні: престиж, культура, інфраструктура")
 28. Юнг, Карл Густав. Архетипи і колективне несвідоме / Карл Густав Юнг. — Львів : Астролябія, 2012. – 588 с.
 29. Antropologia ciała : zagadnienia i wybór tekstów / red. Małgorzata Szpakowska. – Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2008. – 312 s.
 30. Birkerts, Sven. Readings / Sven Birkerts. – Saint Paul, Minn. : Graywolf Press, 1999. – 263 p.
 31. Caruth, Cathy. Unclaimed Experience : Trauma, Narrative, and History. – Baltimore and London : The Johns Hopkins University Press, 1996. – 168 p.
 32. Clifford, James. The Predicament of Culture : Twentieth-Century Ethnography, Literature, and Art / James Clifford. – Cambridge, MA; London, UK : Harvard University Press, 1988. – 381 p.
 33. Cultural Memory and Multiple Identities / ed. by Rüdiger Kunow and Wilfried Raussert. – Berlin : Lit, 2008. – 200 p.
 34. Halbwachs, Maurice. The Collective Memory / Maurice Halbwachs. – New York : Harper & Row Colophon Books, 1980. – 182 p.
 35. Hynes, Samuel. On War and Writing / Samuel Hynes. – Chicago : The University of Chicago Press, 2018. – 224 p.
 36. LaCapra, Dominick. Writing History, Writing Trauma / Dominick LaCapra. – Baltimore : Johns Hopkins University Press, 2014. – 264 p.
 37. Lakoff, George; Johnson, Mark. Metaphors We Live By / George Lakoff, Mark Johnson. – Chicago : University of Chicago Press, 1980. – 242 p.
 38. Nation and Narration / ed. by Homi K. Bhabha. – London ; New York : Routledge, 1990. – 352 p.
 39. Pearce, Susan M. On Collecting : an Investigation into Collecting in the European Tradition / Susan M. Pearce. – London and New York : Routledge, 1995. – 440 p.
 40. Pisanie miasta, czytanie miasta / pod. red. Anny Zeidler-Janiszewskiej. – Poznań : Wydawnictwo Fundacji Humaniora, 1997. – 252 s.
 41. Postman, Neil. The Disappearance of Childhood / Neil Postman – New York : Vintage Books, 1994. – 177 p.
 42. Rewers, Ewa. Post-polis : wstęp do filozofii ponowoczesnego miasta / Ewa Rewers. – Kraków : Universitas, 2005. – 392 s.
 43. Ricoeur, Paul. The Rule of Metaphor : the Creation of Meaning in Language / Paul Ricoeur. – London-New York : Rotledge, 2007. – 454 p.
 44. Trauma : Explorations in Memory / ed. by Cathy Caruth. – Baltimore-London : The John Hopkins UP, 1995. – 288 p.
 45. Wajnryb, Ruth. The Silence : How Tragedy Shapes Talk / Ruth Wajnryb. – Crows Nest : Allen and Unwin, 2001. – 368 p.
 46. White, Hayden. Metahistory : the Historical Imagination in Nineteen-Century Europe / Hayden White. – Baltimore : The Johns Hopkins UP, 1973. – 448 p.

Інформаційні ресурси

47. Брюховецька, Ольга. Поетичний матеріалізм. “Тіні забутих предків” [Електронний ресурс] // Кіно-театр. – Київ: Видавництво НаУКМА, 2013. – № 6. – Режим доступу : http://www.ktm.ukma.edu.ua/show_content.php?id=1561

48. Гулевич Є. Культурні практики читання [Електронний ресурс] / Євген Гулевич. – Режим доступу : <http://www.anthropos.lnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/779>.
49. Гундорова Т. Постколоніальний роман генераційної травми та постколоніальне читання на Сході Європи [Електронний ресурс] / Тамара Гундорова . – Доступно з: <http://uamoderna.com/md/hundorova-postkolonial-novel-generational-trauma>
50. Коцюбинський, Михайло. Тіні забутих предків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrplib.com.ua/books/printit.php?tid=1058>
51. Параджанов, Сергій. Тіні забутих предків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=aOpWuaITOm0
52. Пашенко, Анастасія. Українське поетичне кіно як зразок національного кінематографа [Електронний ресурс] // Кіно-театр. – Київ: Видавництво НаУКМА, 2012. – № 2. – Режим доступу : http://web.archive.org/web/20190120055531/http://www.ktm.ukma.edu.ua/show_content.php?id=1337
53. Стех, Марко Роберт. Легенди “Тіней забутих предків [Електронний ресурс] // Стех, Марко Роберт. Очима культури. – № 42. – Режим доступу : <http://kharkiv-nspu.org.ua/archives/4853>
54. Худицький, Василь. “Тіні забутих предків”: півстоліття потому” [Електронний ресурс] // Дзеркало тижня. – 11 квітня 2014 року. – Режим доступу : <https://dt.ua/CULTURE/tini-zabutih-predkiv-pivstolittya-po-tomu-na-guculschini-zgaduyut-paradzhanova-i-namagayutsya-zberegti-davni-tradiciyi-.html>
55. Hirsch, Marianne. The Generation of Postmemory [Електронний ресурс] // Poetics Today. – 2008. – № 1. – Режим доступу : <http://www.columbia.edu/~mh2349/papers/generation.pdf>
56. Swirski P. Popular and Highbrow Literature: A Comparative View. — Vol.1. — № 4. — Purdue University Press, 1999. 29. – Режим доступу : // <http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol1/iss4/4>

Модуль 2.

Базова література

1. Беньямін В. Завдання перекладача/ Вальтер Беньямін. Вибране / Пер. з нім. Юрій Рибачук, Наталя Лозинська - Львів: «Літопис», 2002
2. Вальденфельс Б. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого. – К.: ППС. 2004. 206 с.
3. Дільтей В. Виникнення герменевтики // Пер. з нім. Я. Стратія, С. Кошарного / Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія. — К.: Ваклер, 1996. — С. 31-60. -
4. Гадамер Г.-Г. Мова і розуміння // Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Герменевтика II / Пер. з нім. М. Кушніра. – Т. 2. – К., 2000. – С. 167–179.
5. Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика. - Київ: Юніверс, 2001. - 288 с.
6. Гайдеггер М. Дорогою до мови. – Л., Літопис. 2007.
7. Гайдеггер М. Навіщо поети?// Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.. – 2-е вид., доп. – Л., Літопис. 2002;
8. Гайдеггер М. Гельдерлін і сутність поезії// Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – 2-е вид., доп. – Л., Літопис. 2002.
9. Крістева Ю. Самі собі чужі. - Київ: «Основи», 2004. - Розділ 1. Токата і fuga для чужинця. - С. 10-40.

10. Рікер П. Про інтерпретацію // Після філософії: кінець чи трансформація? / упоряд. К. Байнес. — К.: Четверта хвиля, 2000. — С. 312—333.

Допоміжна література

1. Агеєва В. Пам'ять, спогад та ідентичність : досвід сучасної української літератури / Віра Агеєва // Tertium non datur : проблема культурної ідентичності в літературно-філософському дискурсі XIX-XXI ст. : колективна монографія. - 2014. - С. 185-205.
2. Квіт С. Основи герменевтики. - К.: КМ Академія, 2003. – 191 с.
3. Лановик З. Hermeneutica Sakra.—Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, 2006. — 587 с.
4. Левінас, Е. Між нами: Дослідження. Думки-про-іншого. – К.: Дух і Літера, 1999. - С. 220-235.
5. Монолатій І. Переможене горе. Мнемонічні фігури (без)державної літератури.- 2020. Лілея НВ.
6. Монолатій І. Від Донецька до Перемишля. Як сучасна література “пам’ятає” українські міста? .- 2020. Лілея НВ.
7. Пухонська, Оксана (Oksana Pukhonska) (2018) Література і пам’ять: версії взаємовпливу (Literature and memory: versions of interplay). Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». (4(72)). с. 191-
8. Lakoff, George; Johnson, Mark. Metaphors We Live By / George Lakoff, Mark Johnson. – Chicago : University of Chicago Press, 1980. – 242 p
9. Ricoeur Paul. The Rule of Metaphor. Routledge, 2004. - Study 4, 7.
10. Paul Ricoeur, From Text to Action: Essays in Hermeneutics II, Northwestern University Press, 1991.
11. Ricoeur, Paul. Memory, history, forgetting (transl. K. Blamey & D. Pellauer). - Chicago: University of Chicago Press, 2004. - P. 68-86.
12. Ricoeur, Paul. On Translation, trans. Eileen Brennan, with an introduction Richard Kearney (London and New York: Routledge, 2004). - P. 3-39.
13. Steiner G. After Babel: Aspects of Language and Translation, Oxford University Press, 1975. - Chapter 1, 5.
14. The Hermeneutics Reader: Texts of the German Tradition from the Enlightenment to the Present. Edited by Kurt Mueller-Vollmer. New York: Continuum, 1998. - P. 86-97, 149-176, 215-228, 261-274.

Інформаційні ресурси

15. Андрухович Юрій. Місто-корабель. - <http://www.ukrcenter.com/Література/Юрій-Андрухович/19992-1/Місто-Корабель>
16. Герменевтика і проблеми літературознавчої інтерпретації. Монографія / За редакцією Романа Гром'яка. – Тернопіль. 2006. 286 4D6963726F736F667420576F7264202D20C3E5F0ECE5EDE5E2F2E8EAE02DECEEEDEEE3F02E646F63> (tnpu.edu.ua)

	<p>17. 10 базових речей про герменевтику https://www.youtube.com/watch?v=6wPTV5hyB0Y&feature=youtu.be</p> <p>18. Герменевтичний міні-словничок https://locusplace.org/filosofska-germenevtyka-slovyk-polivoda</p> <p>19. Гадамер Г.-Г. Мова і розуміння // Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Герменевтика II / Пер. з нім. М. Кушніра. – Т. 2. – К., 2000. – С. 167–179. - https://shron3.chtyvo.org.ua/Gadamer_Hans-Georg/Mova_i_rozuminnia.pdf</p> <p>20. Гадамер Г.-Г. Вірш і розмова. Есе. — Львів: Незалежний культурологічний журнал «Ї», 2002. — 188 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Gadamer_Hans-Georg/Virsh_i_rozmova_zb</p> <p>21. Дільтей В. Виникнення герменевтики // Пер. з нім. Я. Стратія, С. Кошарного / Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія. — К.: Ваклер, 1996. — С. 31-60. - http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/diltej.html Вільгельм</p> <p>22. Юлія Крістева - Н. Кривда: Самі собі чужі - https://www.youtube.com/watch?v=SmyhCO1ZU8</p> <p>23. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття.-- К.: Український Центр духовної культури, 2001. 552 с. Феноменологія сприйняття - Моріс Мерло-Понті - Тека авторів - Чтиво (chtyvo.org.ua)</p> <p>24. Науково-просвітницька програма “Навіщо поет” -- Дім Франка— Музей Івана Франка у Львові – відеозаписи (за вибором студентів) https://www.youtube.com/watch?v=Wv-WRqW4tU</p> <p>25. Радченко О. Час як уява і час як буття: Еміль Штайгер versus Мартін Гайдеггер https://il-journal.com/index.php/journal/article/view/556/382</p> <p>12. Чому ми не приймаємо інакшість? Нетерпимість до чужої думки, способу життя чи переконань. - https://www.the-village.com.ua/village/knowledge/simple-words/285875-chomu-mi-ne-priymaemo-inakshist</p> <p>26. Черевіки Ван Гога. - Черевіки Ван Гога. https://jyvopys.com/para-vzuttya-chereviki-vinsent-van-gog/</p> <p>14. Шульц Б. Серпень. // Шульц Б. Цинамонові крамниці та всі інші оповідання. --К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2012. С. 9–10. - https://coollib.com/b/247950-tsinamonovi-kramnitsi-ta-vsi-inshi-opovidannya-v-perekladi-yuriya-andruhovicha</p> <p>27. Schonle, Andreas. "Cinnamon Shops" By Bruno Schulz: The Apology of "Tandeta" // The Polish Review, Vol. 36, No. 2 (1991), pp. 127-144. - https://www.jstor.org/stable/25778556</p>
1	Один семестр (1)
Обсяг курсу	150 годин (32 лекційні + 32 практичні + 86 самостійної роботи); 5 кредитів ЄКТС
Очікувані результати навчання	<p>У результаті вивчення даного курсу студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні поняття і проблеми антропології літератури; • зв'язок антропології літератури з іншими антропологічними й літературознавчими дисциплінами; • основні етапи розвитку антропології як науки та їхній зв'язок із розвитком літературознавства;

- роль мови й літературної творчості у формуванні людської культури;
- способи відображення антропологічного досвіду у художніх текстах;
- міждисциплінарний термінологічний апарат сучасної гуманістики;
- основні інтерпретаційні моделі сучасної гуманістики.
- основні терміни, поняття та принципи герменевтичного аналізу художніх текстів.
- основні етапи розвитку літературної герменевтики;
- про зв'язок теорії літератури з іншими дисциплінами, зокрема з філософією та лінгвістикою;
- основні етапи розвитку методологічних учень ХХ століття;
- роль мови у формуванні методології літературознавчих студій;
- теоретичні основи рецептивної естетики.
- **вміти:**
- доцільно обирати й застосовувати сучасні методи літературознавчого аналізу;
- володіти термінологічним апаратом антропології літератури;
- характеризувати основні літературні тенденції, аналізувати причини та механізми змін;
- розпізнавати та використовувати антропологічні принципи дослідження текстів;
- аналізувати різноманітні явища культури (буденні та мистецькі) у міждисциплінарній перспективі;
- здійснювати пошук інформації та застосовувати її на практиці;
- брати участь у дискусії, успішно презентувати власні думки;
- застосовувати засвоєне знання на матеріалі власного дослідження.
- застосовувати термінологічний апарат літературної герменевтики для аналізу та інтерпретації художнього тексту;
- застосовувати основні принципи герменевтичного методу дослідження при аналізі художніх текстів;
- оцінювати естетичну вартість художнього тексту;
- поєднувати при аналізі тексту феноменологічний, екзистенційний і герменевтичний методи дослідження
- брати участь у дискусії й аргументовано висловлювати власну інтерпретаційну позицію.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких **загальних компетентностей:**

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

фахових компетентностей:

ФК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

ФК 4. Здатність систематизувати, аналізувати та структурувати мовний і літературний матеріал з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів; інтерпретувати й порівнювати художні твори та їх переклади в європейському та світовому контексті.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 12. Усвідомлення особливостей розвитку літератури та специфіки художніх творів як індивідуалізованого втілення колективного культурного досвіду;

та досягнення програмних результатів навчання:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно

	<p>значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.</p> <p>ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці та літературознавстві.</p> <p>ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.</p> <p>ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.</p> <p>ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (відповідно до спеціалізації «українська мова та література (літературна творчість)»).</p> <p>ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.</p> <p>ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та обґрунтовувати її як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються..</p> <p>ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>ПРН 19. Аналізувати явища української літератури в європейському та світовому контексті.</p> <p>ПРН 20. Інтерпретувати художні твори як індивідуалізоване втілення колективного культурного досвіду.</p> <p>ПРН 22. Досліджувати літературу в контексті суспільних змін, зокрема аналізувати та оцінювати ринок літературної продукції в умовах війни.</p>
Ключові слова	Література, літературна антропологія, літературна герменевтика, міф, традиція, постколоніалізм, культурна травма, культурна пам'ять, простір, час, тіло, колекція, герменевтичне коло, розуміння, уява, перекладність/неперекладність, життєвий світ (Lebenswelt) дух часу (Zeitgeist), часова та естетична дистанція, інтерпретація.
Формат курсу	Очний (можливий дистанційний та змішаний); лекційний і практичний
Теми	*Схема курсу
Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці семестру
Пререквізити	Вступ до літературознавства, Методологія літературознавчих студій, Історія української літератури, Історія світової літератури
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<u>Методи навчання:</u> пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладання, евристичний метод, дослідницький метод. <u>Методи викладу навчального матеріалу</u> – лекція, практичне заняття; консультація; дослідні роботи. <u>Наочні методи навчання</u> – ілюстрування (художні тексти), демонстрування з використанням технічних засобів (проектор). <u>Техніки:</u> навчальної дискусії, мозкового штурму, створення проблемної ситуації, інтелектуального експерименту.
Необхідне обладнання	комп'ютер з проектором
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання роботи студента здійснюється за такою схемою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Максимальна оцінка, яку може отримати студент, – 100 балів. 2. Робота студента протягом семестру оцінюється за такими показниками: <ul style="list-style-type: none"> • активність на практичних заняттях – 50 балів (10 занять по 5 балів максимально за одне заняття). • підготовка та презентація проекту на обрану тему (Модуль 1) – 20 балів (5 балів – вибір та формулювання теми, постановка

	<p>дослідницького питання; 5 балів – теоретико-методологічний підхід і використання критичної літератури, 5 балів – аналіз та аргументація, 5 балів – виклад і майстерність усної презентації)</p> <ul style="list-style-type: none"> • написання залікового есею (Модуль 2) – 30 балів (вибір та формулювання теми, постановка дослідницького питання – 5 балів, вибір і застосування дослідницького методу – 5 балів, добір та опрацювання критичної літератури – 5 балів, послідовність викладу, доречність аналізу й переконливість аргументації – 5 балів, оригінальність і переконливість висновків – 5 балів, виклад та усна презентація – 5 балів). <p>Академічна доброчесність: очікується, що відповіді студентів будуть оригінальними. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття та зобов'язані дотримуватися всіх термінів, визначених для виконання різних видів робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів модульних робіт, а також бали, набрані впродовж семестру за виступи на практичних заняттях, участь в обговоренні. При цьому враховується присутність на занятті та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p>
<p>ТЕМАТИЧНІ БЛОКИ СТУДЕНТСЬКИХ ПРОЄКТІВ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. “Вимисел” і “уява” в концепції літературної антропології Вольфганга Ізера. 2. Літературна антропологія у Польщі: підходи і перспективи розвитку. 3. Кліффорд Гірц: інтерпретативна антропологія як перепрочитання дисципліни. 4. “Винайдення традиції” як модерний культурний феномен: за Еріком Гобсбаумом. 5. Тривкість і динаміка літературної традиції: за концепцією Томаса Стернза Еліота. 6. Жіноча подорожня література: жанрові і стильові особливості. 7. Подорожні нариси Степана Левинського: відтворення антропологічного досвіду. 8. Драма Лесі Українки “На руїнах” крізь призму міфо-ритуальної критики. 9. Драма Лесі Українки “Орфееве чудо” крізь призму міфо-ритуальної критики. 10. “Львівський текст” в сучасній літературі: Жанна Слоньовська. 11. “Львівський текст” в сучасній українській літературі: Вікторія Амеліна. 12. Жертвопринесення як культуротворчий механізм: за концепцією Рене Жирара. 13. Дистопія у романі Сергія Жадана “Інтернат”. 14. Поетика афекту у літературі Майдану. 15. Сучасні перекладні антології як спосіб репрезентації української літератури. 16. Сучасний мілітарний нарратив: топоси і тропоси. 17. Міфопоетичний простір поезії Катерини Калитко. 18. Я та Інші у поезії Остапа Сливинського. 19. Документальне письмо: між антропологічним та автобіографічним викладом. 20. Найновіша українська поезія як антропологічний проєкт.
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

Схема курсу

Тиж. /	Тема, план, короткі тези	Форма	Література	Завдання, год	Термін
--------	--------------------------	-------	------------	---------------	--------

дата / год.-		діяльності (заняття)			виконання
1-й тиждень, 2 год.	<p>Тема 1. Теорія літератури та літературна антропологія. Історії теорії: поміж поетикою, риторикою й інтерпретацією; широке й вузьке розуміння теорії літератури; формалісти як творці теоретичної парадигми літературознавства; основні теоретичні школи ХХ століття і кінець теорії; роль і статус літератури в епоху цифрової візуалізації; Вольфганг Ізер: від рецептивної естетики до літературної антропології; антропологія літератури: методологія чи нова літературознавча парадигма?</p>	Лекційне заняття	<p>Марковський М. П. Антропологія, гуманізм, інтерпретація // Теорія літератури в Польщі : Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст. / уп. Богуслав Бакула. Київ : Видавничий дім “Києво-Могилянська Академія”, 2008. С. 491-503. Нич Р. Антропологія культури. Культурна теорія літератури. Поетика досвіду. Львів : Центр гуманітарних досліджень; Київ : Смолоскип, 2007. 64 с.</p>	Літературна антропологія / антропологія літератури в системі літературознавчих дисциплін. 2 год	Вересень 2023
1-й тиждень, 2	<p>Практичне заняття №1. Концептуальний інструментарій антропології літератури. Джеймс Кліффорд і його “клопоти з культурою”: реконцептуалізація ХХ століття; Вольфганг Ізер: література як вимисел і робота уяви; Фернандо Поятес: література як антропологічний документ; Доріс Бахманн-Медік: література як засіб культурної самоінтерпретації спільноти; “спасенне знання” і “долаюче мислення” Кевіна Платта; “спільні місця” культурного досвіду й ідентифікації Денніса Дж. Сумари; “небезпечне вчення” Кліффорда Гірца; “ризиковане мислення” Ганса Ульріха Гумбрехта; Рудольф Беренс і Рональд Галле: антропологічне vs гуманістичн; антропос – топос – тропос: нові координати літературної</p>	Практичне заняття	<p>Iser W. What is Literary Anthropology? The Difference between Explanatory and Exploratory Fiction // Revenge of the Aesthetic: the Place of Literature in Theory Today / ed. by Michael Clark. Berkeley: University of California Press, 2000. P. 157-179. Geertz C A Strange Romance Anthropology and Literature // Profession. 2003. P. 28-36.</p>	Література як місце спільного культурного досвіду. Методологічна перспектива літературної антропології: антропос – топос – тропос. 3 год	Вересень 2023

	антропології.				
2-й тиждень, 2 год.	<p>Тема 2. Культурна антропологія як передумова антропології літератури.</p> <p>Культурна антропологія XIX-XX століть: далекий Інший – поруч з Іншим – сам як Інший; структурна антропологія: лінгвістичні інспірації й практики читання культури; нарративний поворот і ревізія антропологічного знання; інтерпретативна антропологія: “насичений опис” і культура як павутина значень; постструктуралістська антропологія: від включеного спостереження – до спостереження включеності; історична антропологія: минуле як інший культурний світ; літературна антропологія: література як спосіб накопичення, артикуляції й реалізації попереднього культурного досвіду людства.</p>	Лекційне заняття	Гірц К. “Насичений опис”: у пошуках інтерпретативної концепції культури // Гірц, Кліффорд. Інтерпретація культур та інші есе. Київ: Дух і Літера, 2001. С. 9-42.	Культуротворча роль літератури. 2 год.	Вересень 2023
2-й тиждень, 2 год.	<p>Практичне заняття №2. Колекція: суб’єктивна форма об’єктивного світу. Підстави перегляду термінологічного глосарію сучасної гуманістики: постгуманізм і антропологія; колекція як спосіб пізнання інших культур і представлення власної; колекція як форма організації культурного досвіду в античну епоху; романтична колекція: збирання цілого з частин; модерна колекція: збирання уламків втраченого цілого; постмодерна колекція: процес як самоціль; Йоганн Вольфганг Гете: колекціонер як культурна постать і “його ближні”; Вальтер Бенямін: визвольна сила колекціонування, або від вартості до цінності; Жан Бодріяр: колекція як збирання самого себе; Кшиштоф Пом’ян: колекціонування як культурна практика; Сьюзен Стюарт, Сьюзен Пірс, Пауль ван дер Грійп: колекціонування як пристрась, праця і творчість; архів як різновид колекції і потенційний дискурс; <i>digital</i></p>	Практичне заняття	Галета О. Концептуалізація колекції: культурні умови й міждисциплінарний контекст; Колекціонер серед культурних постатей модернізму : за Вальтером Беняміном і Сьюзен Зонтаг // Галета О. Від антології до онтології : антологія як спосіб репрезентації української літератури кінця XIX – початку XXI століття. Київ: Смолоскип, 2015. С. 59-96.	Колекція як форма для створення індивідуальної та колективної культурної ідентичності. 3 год	Вересень 2023

	<i>humanities</i> : створення, обробка і використання цифрових колекцій.				
3-й тиждень, 2 год.	Тема 3. Міф і ритуал як основа культурної традиції. Міф і міфологічна / міфологізована свідомість ; міфологічна картина світу і міфологічний текст ; міф традиційний і сучасний, особливості політичних та ідеологічних міфів; міф як семіотична система: від хаосу до космосу; міф як інтелектуальна схема, що має дієву і ціннісну природу; міфологічний часопростір і герой міфу; трактування міфу у концепціях Карла Густава Юнга та Нортропа Фрая; структуралістський аналіз міфу: бінарні опозиції і принцип партитури; постструктуралістський аналіз міфу: денотативне й конотативне значення, коди повідомлення; загальнокультурний міф – літературний міф – авторський міф ; знаковість і символічність ритуальної дії; ритуал як спосіб синхронізації часу спільноти; Арнольд ван Геннеп: ритуали переходу; Рене Жирар: ритуали жертвопринесення; ритуал і гра як механізми культури.	Лекційне заняття	Леві-Стросс К. Наука конкретного // Леві-Стросс К. Первісне мислення. Київ : Український центр духовної культури, 2000. С. 15-43. Маєрчик М. Ритуал і тіло: Структурно-семантичний аналіз обрядів родинного циклу. Київ: Критика, 2011. С. 37-50.	Міф як світогляд, втілений у наративі; ритуал як активна задіяваність у культурі. 2 год.	Жовтень 2023
3-й тиждень, 2 год.	Практичне заняття № 3. Міф у культурі і міф культури: “Тіні забутих предків” Михайла Коцюбинського і Сергія Параджанова. Повість Михайла Коцюбинського і фільм Сергія Параджанова: міф як розповідь, ритуал як дія; міфологічне у “Тінях забутих предків”: матеріал, поетика, світогляд; ритуалізовані й неритуалізовані дії у “Тінях забутих предків”; хто саме виступає носієм міфологічної свідомості у творі? прояви автентичної культури у повісті; засоби автентизації; авторський голос і авторський погляд: чи можна вважати автора носієм автентичного світогляду? Інший у художньому тексті Коцюбинського і Параджанова та реакція на нього.	Практичне заняття	Коцюбинський М. Тіні забутих предків. Режим доступу: http://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=1058 Параджанов С. Тіні забутих предків. Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=aOpWualTOM0	Культурна традиція і її трансформація в модерній культурі. 3 год.	Жовтень 2023

<p>4-й тиждень, 2 год .</p>	<p>Тема 4. Постколоніалізм чи постзалежність? Концепція знання Мішеля Фуко як передумова постколоніального дискурсу; Едвард Саїд: орієнталізм як знакова система і стосунки домінування; “Тнані та голодні” Франца Фанона; “В інших світах” Гаятрі Чакраворті Співак; “Імперія пише у відповідь” Біла Екшфорта; Гомі Бгабга: концепція націєрозповідності; Едвард Саїд, Ева Томпсон: культура як знаряддя (де)колонізації ; етноцентризм сучасної культурної / політичної географії; стратегії колонізації: екзотизація й демонізація Іншого як колоніальна стратегія; постколоніальний перехід за Пітером Баррі: <i>adopt – adapt – adept</i>; внутрішня колонізація: дискусія Александра Еткінда й Тамари Гундорової Центрально-Східна Європа: постколоніалізм чи постзалежність?</p>	<p>Лекційне заняття</p>	<p>Баррі П. Постколоніалізм / // Баррі П. Вступ до теорії : літературознавство і культурологія. Київ: Смолоскип, 2008. С. 228-241. Гундорова Т. “Внутрішня колонізація” – повторна колонізація // Гундорова Т. Транзитна культура: симптоми постколоніальної травми. Київ : Грані-Т, 2013. С. 25-47.</p>	<p>Анти- і постколоніалізм як текстуральні стратегії. Питання постзалежності й посттоталітаризму. 2 год.</p>	<p>Жовтень 2023</p>
<p>4-й тиждень, 2 год .</p>	<p>Практичне заняття № 4. Голос “другої статі” з “другого світу”: тревелоги Софії Яблонської. Біографія Софії Яблонської в історичному та культурному контексті; мандрівка як шлях до Іншого, або людина модерна як <i>homo viator</i>; зустріч з етнографічним Іншим і виклики колоніалізму; сам(а) як інший(а): чи є у тексту стаття? <i>auto-biographo</i>: пережити, зрозуміти, розповісти; від афективності до дискурсивності: межові досвіди й мовні обмеження; взаємодія вербального й візуального нарративу; нарис як поєднання антропологічної й автобіографічної розповіді; тревелоги Софії Яблонської як приклад літературної і світоглядної трансгресії.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Яблонська, Софія. З країни рижу та опію // Яблонська, Софія. Чар Марока. З країни рижу та опію. Далекі обрії / уп. Василь Габор. Львів: Піраміда, 2015. С. 75-179.</p>	<p>Гендерна перспектива у літературному тексті. Афективність і рефлексивність письма 3 год.</p>	<p>Жовтень 2023</p>
<p>5-й тиждень, 2 год .</p>	<p>Тема 5. Антропологія часу: вік як світ. Час як невідшкодовний ресурс: лінійність, неперервність, односпрямованість; мова опису: антропоморфність, об’єктність, швидкість; кількісний і якісний час, об’єктивний і суб’єктивний</p>	<p>Лекційне заняття</p>	<p>Гаср К.-Ф.; Ѓьотц Г.-В.; Дінцельбахер П. Час. Історія // Історія європейської ментальности / за</p>	<p>Література із різних вікових перспектив. Досвід індивідуального проживання часу в</p>	<p>Листопад 2023</p>

	<p>час; “спільний час” як передумова спільноти; час сакральний і буденний, приватний і публічний; практики поводження з часом: реальна, віртуальна і художня дійсність; уявлення про час в античній, середньовічній та новочасній культурі; історія і пам’ять як стосунки з часом; підходи Моріса Альбвакса, Яна і Аляйди Ассман, П’єра Нора, Поля Рікера; пост)модерн як епоха пришвидшення: ідеї Поля Вірілію, Стівена Бертмана, Томаса Еріксена, Зигмунта Баумана; хронотоп літературного твору.</p>		<p>ред. Петера Дінцельбахера. Львів: Літопис, 2004. С. 685-717. Ассман А. Вступ. Пам’ять “ars” і “vis”. Секуляризація пам’яті – memoria, fama, історія. Функціональна пам’ять і накопичувальна пам’ять – два модуси спогаду // Ассман А. Простори спогаду: форми та трансформації культурної пам’яті. Київ : Ніка-Центр, 2012. С. 20-68, 141-157.</p>	<p>літературі. 4 год</p>	
<p>5-й тиждень, 2 год</p>	<p>Практичне заняття № 5. Від дитини до дитвака: образ поета у творах Богдана Ігоря Антонича. Ісидор Севільський: етапи людського життя; новочасне зацікавлення дитинством: Просвітництво, психоаналіз, культурна антропологія; Маргарет Мід: класифікація культур на основі міжпоколінневих стосунків; Ллойд Демос та ідея психоісторії; крос-культурне дослідження дитинства: Пітер Мердок і Дуглас Вайт; історична антропологія про “народження дитинства”: Філіп Ар’єс; постструктуралістська критика модерного уявлення про дитинство: Ролан Барт; Ніл Постман про “зникнення дитинства”; дитина як культурна постать у літературі періоду модернізму; від дитина до дитвака: еволюція образу у поезії Богдана Ігоря Антонича.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Антонич Б. І.; Рибчинський О. Чаргород / уп. Наталя Бабалик, Олена Галета, Євген Гулевич, Зоряна Рибчинська. Львів: Центр гуманітарних досліджень, Видавництво Старого Лева, 2013. 112 с. Антонич Б. І. Повне зібрання творів. Львів : Літопис, 2008. 968 с.</p>	<p>Дитина як «культурна постать» і репрезентація «іншого». 3 год.</p>	<p>Листопад 2023</p>
<p>6-й тиждень, 2 год.</p>	<p>Тема 6. Антропологія простору: місця пам’яті. Людина як “мірило речей” і точка просторового відлік; простір об’єктивний (фізичний) і суб’єктивно пережити; простір абстрактний (абсолютний) і конкретний (життєвий);</p>	<p>Лекційне заняття</p>	<p>Ольсгаузен Е.; Дінцельбахер П.; Штрмаєр Г. Простір. Територія // Історія європейської ментальности / за</p>	<p>Текстуальні стратегії антропологізації простору. 2 год.</p>	<p>Листопад 2023</p>

	соціальний простір та простір як витвір уяв; античне, середньовічне й новочасне уявлення про прості; “епістемологічний міф” картографуванн; ландшафт як культурний вирі; місце (Марсель Мосс) й не-місце (Марк Оже; П’єр Нора і концепція “місце пам’яті; людина модерна у стосунку до часу і простору: мандрівець, вигнанець, блукалець.		ред. Петера Дінцельбахера. Львів: Літопис, 2004. С. 643-684. Нора П. Теперішнє, нація, пам’ять. Київ: Кліо, 2014. 272 с.		
6-й тиждень, 2 год.	Практичне заняття № 6. Львівський текст, або місто як простір літератури. Місто як об’єднання і роз’єднання людей; страх перед хаосом: місто як система; між храмом і крамом: профанне і священне у структурі міста; місто і провінція: способи взаємодії; “міський етнос” як нова ідентичність; міська людина як споживач і організатор; меморіальна складова: місто як пам’ять світової культури; міф міста: спогад про минуле і проект на майбутнє; особливості розвитку: “революція – хвороба міст”; “міський текст” і “романність” міста; постфольклор як “третя культура”; місто як просторова синекдоха: регіонотворча функція міста; “міський порядок” світової культури; місто – мегаполіс – постполіс; multipliCITY: місто у цифрі; місто і місце: особливості топографії і форми причетності; місто як простір ностальгії: текстотворчі механізми модерної культури.	Практичне заняття	Вітлін Ю. Мій Львів // Була собі Галичина... / упор. Алла Паславська, Юрко Прохасько, Тобіас Фогель. Львів: ВНТЛ-Класика, 2012. С. 85-95. Нижанківський Б. Я вернувся до мого міста // “Дванадцятка”: наймолодша львівська літературна богема 30-х років ХХ століття: антологія урбаністичної прози / упор. Василь Габор. Львів: Піраміда, 2006. С. 128-151. Гатчеон Л. Іронія, ностальгія і постмодерн // Іронія: збірник статей / упор. Олена Галета, Євген Гулевич, Зоряна Рибчинська. Львів Літопис; Киї: Смолоскип, 2006. С. 169-186.	Місто як простір пам’яті і сцена для формування колективної ідентичності. 3 год.	Листопад 2023
7-й тиждень, 2 год.	Тема 7. Антропология тіла, або corpus літератури. Тіло як перше і найприродніше знаряддя людини; види технік, пов’язаних з “біологічним порядком;	Лекційне заняття	Незнайома: Антологія української “жіночої” прози та есеїстики другої	Тілесний досвід та гендерна ідентичність у літературі.	Грудень 2023

	<p>Марсель Мосс: “техніки тіла; Норберт Еліас: фігурація як взаємодія людей у рамках культур; Умберто Еко: “архетипів немає, є лише тіло; І-Фу Туан: тілесна зумовленість сприйнятт; тілесність культури: homo somatis; тілесність і сексуальність; сценарії кохання краса і дужість, хвороба і здоров’; Мішель Фуко: антропологізація філософії; тіло як межа Я і не-; тіло у практиках повсякдення; тілесне як універсальне, визначальне й унікальне; способи вербалізації тілесного досвіду в літературі.</p>		<p>пол. XX – поч. XXI століття / упор. Василь Габор. Львів: Літературна агенція “Піраміда”, 2005. 600 с. Галета О. Незнайоме тіло сучасної української прози: жіноча література від Василя Габора // Галета О. Від антології до онтології: антологія як спосіб репрезентації української літератури кінця XIX – початку XXI століття. Київ: Смолоскип, 2015. С. 395-428.</p>	2 год.	
7-й тиждень, 2 год.	<p>Практичне заняття № 7. Антропологія смерті: “життя після смерті” у драмах Лесі Українки. Драматургія Лесі Українки: жанрові та стильові особливості; “На полі крові”: драма-умовчання й неунікна розв’язка; модель античної драми: від агону до агонії; романтична смерть, або поетика афекту; смерть як явище культури, або проєкція колективних уявлень; від драми ситуацій – до драми характерів ; спосіб викладу: від міфологічного до гносеологічного; самогубство як антитеза самопожертви; Юда як антигерой: людина з половиною обличчя; місце і роль читача у різних редакціях твору.</p>	Практичне заняття	<p>Українка, Леся. На полі крові // Українка, Леся. Зібрання творів у 12-ти томах. Київ: Наукова думка, 1976. Т. 5. С. 135-157 (примітки с. 311-320). Галета О. “На полі крові”: драма умовчання // Волинь філологічна: текст і контекст. Збірник наукових праць. Вип. 22: Універсум Лесі Українки. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. С. 25-37.</p>	Антропологія (не)буття у літературному тексті. 3 год.	Грудень 2023
8-й тиждень, 2 год.	<p>Тема 8. Антропологія слова: говорити – писати – читати – мовчати – і говорити знову. Александр фон Гумбольдт, Олександр Потєбня, Едвард Сепір і Бенджамін Ворф: мова як символічний ключ до мислення і поведінк; Гайден Вайт:</p>	Лекційне заняття	<p>Lakoff G.; Johnson M. Metaphors We Live By. Chicago: University of Chicago Press, 1980. 242 p. Україна Модерна: Історія та</p>	Антропологія слова; мовчання, німування. мовлення. 2 год	Грудень 2023

	<p>тропология, або історична оповідь як структуроване висловлювання; Поль Рікер: метафора як спосіб перетворення незнаного на зрозуміле; Джордж Лакофф і Марк Джонсон: когнітивна лінгвістика і концептуальні метафори; Франклін Рудольф Анкерсміт: метафора як засіб антропологізації світу; Альберто Мангуель, Роже Шартьє: читання як передумова культур; Люсьєн Февр і Анрі-Жан Мартен: книжка як матеріальна форма культур; Маршалл Мак-Люен і Свен Біркертс: становлення людини друкованої книги і доля читання в електронну епоху; Волтер Онг: усне й писемне в культурі; вторинна оральність; “нова неписьменність” і практики нечитання у цифрову епоху.</p>		<p>культура читання. 2015, № 22. (Форум “Читання в Україні: престиж, культура, інфраструктура”)</p>		
<p>8-й тиждень, 2 год.</p>	<p>Практичне заняття № 8. Вибухові слова: література Майдану і досвід війни. Література та/як антропология: неувяна реальність; література та/як метонімія: суміжність замість подібності; література та/як мовчання: за межею людського, або невимовний досвід; література та/як голос: (без)словесна істота ; література та/як тіло: присутність як свідчення; література та/як літера: слова і речі; література та/як антологія: фрагментоване висловлювання.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Літопис самовидців: дев'ять місяців українського спротиву / автор проекту Оксана Забужко, упор. Тетяна Терен. Київ: Комора, 2014. 312 с. Євромайдан: лірична хроніка / упор. Василь Карп'юк. Брустурів: Дискурсус, 2014. 156 с.</p>	<p>Підготовка і презентація підсумкових проєктів. 6 год.</p>	<p>Грудень 2023</p>

Схема курсу. Модуль 2

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
1-й тиждень, 2 год.	<p>Тема1. Літературна герменевтика: дефініція, завдання, основні проблеми. Теоретичні, епістемологічні, методологічні основи літературної герменевтики; парадигми і точки перетину герменевтики, аналітичної філософії та літературної герменевтики в ХХ ст; завдання герменевтики за Ф. Шлейермахером; В. Дільтей про художню літературу, літературні архіви, уяву поета; категорія розуміння в літературній герменевтиці. поняття часової й естетичної дистанції; поняття герменевтичного трикутника та герменевтичного кола; герменевтичні принципи інтерпретації художнього тексту.</p>	Лекційне заняття	<p>Герменевтика і проблеми літературознавчої інтерпретації. Монографія / За редакцією Романа Гром'яка. – Тернопіль. 2006. 286 с. 4D6963726F736F667420576F7264202D20C3E5F0ECE5EDE5E2F2E8EA E02DECEEEDEEE3F02E646F63 tnpu.edu.ua</p> <p>2. Дільтей В. Виникнення герменевтики // Пер. з нім. Я. Стратія, С. Кошарного / Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія. — К.: Ваклер, 1996. — С. 31-60. - http://www.philsci.univ.kiev.ua/bibliu/diltej.html</p> <p>3. Гайдеггер М. Дорогою до мови. — Л., 2007. - С. 135-184. - https://shron1.chtyv.org.ua/Heidegger_Martin/Sutnist_movy.pdf</p> <p>4. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Основи філософської герменевтики. – Т. 1. – К., 2000. – С. 13–48. - https://shron3.chtyv.org.ua/Gadamer_Hans-Georg/Istyna_i_met</p>	<p>Герменевтика як фундаментальний метод аналізу в гуманітарних науках (“науках про дух”) 2 год</p>	Вересень 2023

			od_t1.pdf		
1-й тиждень, 2 год	Практичне заняття №1. Герменевтичні принципи інтерпретації художнього тексту Поняття герменевтичного кола; поняття герменевтичного досвіду; «естетичний», «історичний» і «мовний» аспекти розуміння; часова, історична, мовна і культурна дистанція сприйняття текстів; концепція проживання та переживання у герменевтиці;	Практичне заняття	Спроба герменевтичного прочитання “Тараса Бульби” М. Гоголя// Дільтей і філософія “духовно-наукового” знання. — Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. 2011. С. 204-224	. Герменевтика як мистецтво розуміння мистецького твору 3 год	Вересень 2023
2-й тиждень, 2 год.	Тема 2. Герменевтика мови Мартіна Гайдегера Онтологічна концепція мови як “дому буття” М. Гайдегера; герменевтичний аспект мови у збірнику праць М. Гайдегера “Дорогою до мови”; Гайдегєрова онтологія літератури як життєвого світу автора та інтерпретатора; дійсність життєвого світу та мовна дійсність; М. Гайдегєр про роль поета та поезії концепція літератури-як-події.	Лекційне заняття	Гайдегєр М. Дорогою до мови. – Л., Літопис. 2007. Гайдегєр М. Навіщо поети?// Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.. – 2-е вид., доп. – Л., Літопис. 2002;	Гайдегєрова концепція поетизуючого мислення 2 год.	Вересень 2023
2-й тиждень, 2 год.	Практичне заняття №2. Роль поета і поезії в герменевтичній концепції М. Гайдегєра Мова як “дім буття” і як спосіб індивідуальної самосвідомості; концепція поетизуючого мислення у герменевтиці М. Гайдегєра; література-як-подія у життєвому світі людини; роль поезії та поета в герменевтичній концепції М. Гайдегєра	Практичне заняття	.	Навіщо поети в “темні часи”? : місія поета в епоху потрясінь. 3 год.	Вересень 2023
3-й тиждень, 2 год.	Тема 3. Герменевтичні погляди Г.-Г. Гадамера Гадамерова концепція “герменевтично вишколеної свідомості”, перед-розуміння, розуміння; Гадамер про традиції та присутність історії в сучасності; укоріненість інтерпретатора в історію; онтологічний аспект “горизонту розуміння”; “злиття горизонтів” автора й інтерпретатора; істина і метод у літературній герменевтиці Г.-Г.	Лекційне заняття	Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Основи філософської герменевтики. – Т. 1. – К., 2000. – С. 13–48. Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика. - Київ: Юніверс, 2001. - 288 с.	Гадамер про різні рівні читання й сприймання поезії. 2 год.	Жовтень 2023

	Гадамера; мова як носій розуміння та традиції		Гадамер Г.-Г. Поезія і філософія// Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. Марії Зубрицької. – 2-е вид., доп. – Л., 2002.		
3-й тиждень, 2 год.	Практичне заняття № 3. Герменевтика Г.-Г. Гадамера: проблеми мови та розуміння літературних текстів Г.-Г. Гадамер про: діалогічність розуміння, про мовний, історичний та естетичний аспект розуміння; вплив ідей Г.-Г. Гадамера на школу рецептивної естетики; різні рівні читання і сприймання поезії за Г.-Г. Гадамером; істина і метод у літературній герменевтиці Г.-Г. Гадамера; Гадамерова концепція актуальності прекрасного.	Практичне заняття	Гадамер Г.-Г. Поезія і філософія// Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. Марії Зубрицької. – 2-е вид., доп. – Л., 2002. 2. Гадамер Г.-Г. Вірш і розмова. Есе. — Львів: Незалежний культурологічний журнал «Ї», 2002. — 188 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Gadamer_Hans-Georg/Virsh_i_rozmova_zb	Межі мови, межі розуміння, межі інтерпретації. 3 год.	Жовтень 2023
4-й тиждень, 2 год.	Тема 4. Перекладність/неперекладність як герменевтична проблема Герменевтичний аналіз проблеми перекладно-сті/неперекладності:Ф. Шляєрмахер, М. Гайдеггер, Г.-Г. Гадамер, П. Рікер; герменевтична концепція перекладу як інтерпретації; “герменевтичний маршрут” перекладу Дж. Стайнера; завдання, роль і місія перекладача за П. Рікером.	Лекційне заняття	Беньямін В. Завдання перекладача/ Вальтер Беньямін. Вибране – Л.: «Літопис», 2002. Ricoeur, Paul. On Translation. London and New York: Routledge, 2004). - P. 3-39 Steiner, George. After Babel: Aspects of Language and Translation, Oxford University Press, 1975.	Чому неможливий адекватний переклад поезії? 2 год.	Жовтень 2023

<p>4-й тиждень, 2 год.</p>	<p>Практичне заняття № 4. Перекладність/неперекладність як герменевтична проблема аналіз перекладу фрагмента із оповідання Бруно Шульца "Серпень" із "Цинамонових крамниць" українською, англійською та російською мовами як ілюстрації герменевтичної проблеми перекладності/неперекладності; • спроба герменевтичного аналізу перекладності/неперекладності іншими мовами слів, які закорінені в життєвий світ (Lebenswelt) автора чи персонажів та відображають гайдеггерівську категорію тут-буття (Dasein); • зосередження уваги на біографії Бруно Шульца через призму багатокультурності його життєвого світу та гайдеггерівського терміну "перебування між" (inbetweeness); • зосередження уваги на перекладацьких стратегіях неперекладних слів із сфери культури повсякдення (<i>tandeta i paluba</i>), а також на формах культурної та мовної гібридності.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>. Шульц Бруно. Серпень// Цинамонові крамниці та всі інші оповідання в перекладі Юрія Андруховича - https://coollib.com/b/247950-tsinamonovi-kramnitsi-ta-vsi-inshi-opovidannya-v-perekladi-yuriya-andruhovicha George Gasyna, Tandeta (Trash): Bruno Schulz and the Micropolitics of Everyday Life. - https://www.jstor.org/stable/10.5612/slavicreview.74.4.76 Schonle, Andreas. "Cinnamon Shops" By Bruno Schulz: The Apology of "Tandeta" // The Polish Review, Vol. 36, No. 2 (1991), pp. 127-144. - https://www.jstor.org/stable/25778556 Paul Ricoeur, On Translation.- London and New York: Routledge, 2004. - P. 3-39.</p>	<p>Переклад ідентичності, ідентичність перекладу 3 год.</p>	<p>Жовтень 2023</p>
<p>5-й тиждень, 2 год.</p>	<p>Тема 5. Герменевтичні погляди П. Рікера Рікерівська концепція кореляції феноменології, персоналізму, структуралізму, психоаналізу, релігії як методологічної основи літературної герменевтики; аналіз основних герменевтичних ідей у праці "Конфлікт інтерпретацій"; аналіз ключових герменевтичних положень у праці "Час і розповідь"; концепція трансформаційного потенціалу літератури: загальний аналіз праці "Від тексту до дії"; Рікерівська теорія "живої метафори".</p>	<p>Лекційне заняття</p>	<p>Рікер П., Що таке текст? Пояснення і розуміння // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. / За ред. Марії Зубрицької. – 2-е вид., доп. – Л., 2002. - https://chtyvo.org.ua/authors/Riceur/Paul/Scho_take_text_Poiasnennia_i_razuminnia/ Ricoeur Paul. The</p>	<p>"Метафори, якими живемо": метафори війни у сучасній українській літературі 4 год</p>	<p>Листопад 2023</p>

			Rule of Metaphor. Routledge, 2004. - Study 4, 7.		
5-й тиждень, 2 год.	Практичне заняття № 5. аналіз поняття “конфлікт інтерпретацій”; теорія тексту за П. Рікером: основні положення праці “Що таке текст?”; концепція “розповідної ідентичності”; П.Рікер про трансформаційний потенціал літератури у праці “Від тексту до дії”; функції “живої метафори” за П Рікером	Практичне заняття	Рікер П., Що таке текст? Пояснення і розуміння // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. Марії Зубрицької. – 2-е вид., доп. – Л., 2002. - https://chtyvo.org.ua/authors/Ricoeur/Paul/Scho_take_text_Poiasnennia_i_rozuminnia/ Ricoeur Paul. The Rule of Metaphor. Routledge, 2004. - Study 4, 7. Paul Ricoeur, From Text to Action: Essays in Hermeneutics II, Northwestern University Press, 1991.	Метафоричне дзеркало культури: “живі метафори” і Zeitgeist 3 год.	Листопад 2023
6-й тиждень, 2 год.	Тема 6. Герменевтика уяви і феноменологічно-герменевтична методологія аналізу мистецьких творів Гуссерль про уяву як основний фактор інтерсуб’єктивного "поля культури" та життєвого світу; Гайдеггера інтерпретація витоків мистецького твору; візуалізація невидимого життєвого світу; П. Рікер про роль продуктивної уяви в культурі; Герменевтично-феноменологічна інтерпретація мистецьких творів; онтологія зору і парадигма зримості.	Лекційне заняття	Heidegger, Martin. The Origin of the Work of Art. New York: Harper and Row, 1977, P. 143–187. https://www.academia.edu/2083177/The-Origin-of-the-Work-of-Art-by-Martin-Heidegger Мартін Гайдеггер Витоки художнього твору Витоки художнього твору (Гайдеггер) — Вікіпедія (wikipedia.org) Гадамер Г.–Г. Естетика і герменевтика /	Мистецький твір: між уявою та дійсністю 2 год.	Листопад 2023

			<p>Пер. з нім. В. Бабича // Герменевтика і поетика. – К., 2001. – С. 7–15.</p> <p>Яусс Г.-Р. Естетичний досвід і літературна герменевтика (фрагменти) // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. Марії Зубрицької. – 2-е вид., доп. – Л., 2002. – С. 368-403.</p>		
6-й тиждень, 2 год.	<p>Практичне заняття № 6. Герменевтика уяви: "Пара черевиків" Вінсента Ван Гога в онтологічній інтерпретації М. Гайдеггера</p> <p>Уява як буття між присутністю та відсутністю; уява як видимість невидимого, зримість незримого; візуальний концепт і зорова парадигма у герменевтиці сприйняття мистецьких творів; М. Гайдеггер про витoki художнього твору; мистецтво прекрасного versus мистецтво істинного за М. Гайдеггером; візуальний аспект уяви: М. Гайдеггер про видимість невидимого на картині Ван Гога "Черевики"; "Черевики" Ван Гога: конфлікт інтерпретацій</p>	Практичне заняття	<p>Heidegger, Martin. The Origin of the Work of Art. New York: Harper and Row, 1977, P. 143–187.</p> <p>https://www.academia.edu/2083177/The-Origin-of-the-Work-of-Art-by-Martin-Heidegger</p> <p>Мартін Гайдеггер Витoki художнього твору Витoki художнього твору (Гайдеггер) — Вікіпедія (wikipedia.org)</p> <p>Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття. Феноменологія сприйняття - Моріс Мерло-Понті - Тека авторів - Чтиво (chtyvo.org.ua)</p>	Уявний читач і уявні спільноти: роль літератури у формуванні публічної уяви 3 год.	Листопад 2023
7-й тиждень, 2 год.	<p>Тема 7. Герменевтика Іншого та інакшості</p> <p>концепція Іншого в працях М. Гайдеггера; діалогічна теорія Іншого за Г.-Г. Гадамером; Рікерівська теорія Іншого: "сам-як-інший" "інший та "будь-хто -</p>	Лекційне заняття	<p>Рікер П. Сам як Інший. – К. : Дух і літера, 2002. – 458 с</p> <p>Крістева Ю. Самі собі чужі. - Київ: «Основи», 2004. -</p>	Нова парадигма інакшості та образу Іншого у сучасній літературі	Грудень 2023

	інший"; абсолютна Інакшість за Е. Левінасом; репрезентації інакшості: мовна, візуальна, мультимедійна; літературні репрезентації Іншого та інакшості.		Розділ 1. Токата і fuga для чужинця. - С. 10-40. Левінас, Е. Між нами: Дослідження. Думки-про-іншого. – К.: Дух і Літера, 1999. - С. 220-235. Вальденфельс Б. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого. – К.: ППС. 2004. 206 с.	2 год.	
7-й тиждень, 2 год.	Практичне заняття № 7. Репрезентація Іншого та інакшості в українській літературі: спроба герменевтичного аналізу Функція “чужого” та “іншого” в текстах української літератури; “буття-з-іншим” топографія “чужого” та “іншого” в українській літературі ; аналіз герменевтичної тріади “свій-чужий-інший” в українській літературі; зміна парадигми сприйняття “чужого” та “іншого” в сучасній українській літературі	Практичне заняття	Крістева Ю. Самі собі чужі. - Київ: «Основи», 2004. - Розділ 1. Токата і fuga для чужинця. - С. 10-40. Левінас, Е. Між нами: Дослідження. Думки-про-іншого. – К.: Дух і Літера, 1999. - С. 220-235. Вальденфельс Б. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого. – К.: ППС. 2004. 206 с	Функція “чужого” та “іншого” в сучасній культурі. 3 год.	Грудень 2023
8-й тиждень, 2 год.	Тема 8. Герменевтика пам'яті Герменевтичні концепції пам'яті: від В. Дільтея до П. Рікера; як феномени культури; комунікативна форма пам'яті як кореляція "Я"- "Інший"; культурна пам'ять як колективний феномен утримання минулого-в-теперішньому і як спосіб конструювання соціокультурного часопростору.; герменевтична тріада <i>пам'ять -- розповідність-часовість</i> .	Лекційне заняття	Ricoeur, Paul. Memory, history, forgetting. Chicago: University of Chicago Press, 2004. - P. 68-86. Nora, Pierre (ed.). Between memory and history. In Realms of Memory. New York: Columbia UP. 1996. - P. 1-20. - http://80.82.78.35/get.php?md5=a009f1cde24ae2f6cdc326633b298cdb&key=ABX10L9RR5JGWZDT&mirr=1 Schwartz, Barry. Culture and	Пам'ять та забуття: Голодомор у сучасній українській літературі 2 год	Грудень 2023

			collective memory / Routledge Handbook of Cultural Sociology. Second edition. - Abingdon, Oxon ; New York, NY: Routledge, 2018. - Chapter 14 & 67.		
8-й тиждень, 2 год.	Практичне заняття № 8. Пам'ять і художня література у герменевтичній інтерпретації Спроба інтерпретації текстів української літератури через призму герменевтичної тріади <i>пам'ять -- розповідність-- часовість</i> ; літературні репрезентації пам'яті та травматичного досвіду в сучасній українській літературі; як сучасна художня література "пам'ятає" українські міста?	Практичне заняття	Монолатій І. Переможене горе. Мнемонічні фігури (без)державної літератури.- 2020. Лілея НВ. Монолатій І. Від Донецька до Перемишля. Як сучасна література "пам'ятає" українські міста? .- 2020. Лілея НВ. Агеєва В. Пам'ять, спогад та ідентичність : досвід сучасної української літератури / Віра Агеєва // Tertium non datur : проблема культурної ідентичності в літературно-філософському дискурсі XIX-XXI ст.: колективна монографія. 2014. - С. 185-205. Пухонська О. Література і пам'ять: версії взаємовпливу. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». 2018. (4(72)). с. 191-193	Підготовка і презентація залікового есе. 6 год.	Грудень 2023